

פרשת בא

והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך (יג, ט)

הנה כאן מתנה טובה גילה לנו האל. היא מצות התפלין פאר לישראל. בודאי סודות המצוה עצמו עד אין חקר. ואפילו קצה הבנה אין עד יהי בוקר.

אבל אכתוב סיפור קטן, מהרבה סיפורים, אשר ממנו יובן, אור זעיר מהאורים. פעם צילמו במצלמה אדם אשר היה עטור בתפלין וחזרו וצילמוהו אחר הסרתם. וראה זה פלא, שבתמונה ראשונה נראה "הילה" סביב סביב האיש ומאירה בו. ואילו בתמונה שניה, ולא כלום.

אבל קצת יש ליתן טעם מיני אלף למצוה זו. הנה האדם כשנולד מיד מתעטר במלאך הנקרא יצר הרע וע"ז נאמר "לפתח חטאת רובץ". וכאשר גדל והיה לאיש בן י"ג, בא מלאך שני הנקרא יצר הטוב. וע"ז אמרו במדרש את הפסוק "טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל". כלומר שיצר הרע ישן וזקן, משא"כ יצר הטוב צעיר כי לא בא רק אחרי י"ג שנים. ומעתה מלחמה נטושה אך קשה כיצד יש "איזון". הרי הזקן הלזה מלומד מלחמה כי הוא ותיק. ולעומתו יצר הטוב חלש וצעיר כתושב חדש. ומה דמות לערוך מלחמה חלש מול חזק.

אכן נאמר בפסוק שלמלחמה צריך "חכמה", כמ"ש (משלי כד, ו) "בתחבולות תעשה מלחמה". והנה ארבע פרשיות שבתפלין נקראין "חיים" כי הם מצד החכמה [וע' תענית דף כ:], ונאמר "החכמה תחיה בעליה". והנה כאשר האדם מתעטר בהן בראשו, נוחת עליו חיים וחכמה. וכאשר קשרם על זרועו מקבל חסד וגבורה [וע' ברכות נז]. המניח תפלין בחלום יצפה לגדולה], ואז החכמה והגבורה נאצלים גם על יצר הטוב. ואז "מתאזן" כח החלש אל מול החזק והכוחות משתווים. [וראה בתיקוני זוהר דף קכד. ובזוהר חדש תרומה מא. וזו"ח רות].

ובזה מובן לענין "בר מצוה" שעיקר חינוכו מזכירים ב"תפילין", אע"פ שקריאת שמע קדמה. אכן כי כיון שזה הקטן, גדול נעשה, ונכנס בו יצר הטוב, אשר צריך חיזוק כאמור, לכן מזכירין התפלין כי הם הנותנין לו עוז וחכמה. וע' ברכות (דף ו.).

ה' יתברך יזכנו לשמוח בזמן הנחת התפלין ונתקדש על ידיהם ותעלה מלכות האל עלינו ונצא מקטנות לגדלות ונראהו כביכול פנים בפנים. אמן.

מקור: הרב אלעזר רז שליט"א